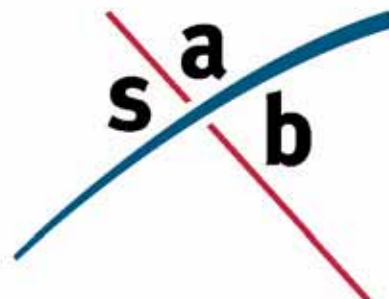

SAB • Arnhem
bezoekadres
Frombergdwaarsstraat 54
6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem
T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
SAB • Eindhoven

briefrapport

aan: Gemeente Oldenzaal
van: SAB Arnhem B.V.
ons kenmerk.: BROI/80426.01
datum: 29 mei 2009
betreft: Quick scan flora en fauna Berkstraat Oldenzaal

Aanleiding en methode

In Oldenzaal (gemeente Oldenzaal, provincie Overijssel) is aan de Berkstraat de realisatie van een school en maatschappelijke functies voorzien en wordt het openbaar gebied heringericht. In november 2004 is door Adviesbureau Mertens geconstateerd dat de Brede orchis (*Dactylorhiza majalis majalis*) en Rietorchis (*Dactylorhiza majalis praetermissa*) binnen het plangebied voorkwamen. Voor het verplaatsen van deze beschermde vaatplanten heeft de gemeente Oldenzaal van 11 mei 2005 tot en met 1 februari 2009 een ontheffing gekregen. In 2006 zijn de individuen door een ter zake kundige verplaatst naar de heemtuinen. Echter de ten tijde beoogde werkzaamheden zijn nog niet begonnen en de betreffende ontheffing is reeds verlopen. Om deze reden heeft de gemeente Oldenzaal gevraagd nogmaals het plangebied en omgeving te beoordelen op de aanwezigheid van strikt beschermde soorten. Het huidige plangebied bestaat uit drie te onderscheiden delen, namelijk 'Bebouwing Berkstraat', 'Waterleidingbedrijf' en 'Sportveld' (zie afbeelding volgende pagina).

Voordat de voorgenomen ruimtelijke ingrepen mogen plaatsvinden, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. Voorliggend onderzoek betreft een quick scan (in de vorm van een briefrapportage) waarin op basis van een gebiedsanalyse, beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; zowel tijdstip (deels buiten het groeiseizoen van planten en deels buiten het actieve seizoen van diverse diergroepen) als het eenmalige karakter zijn hiervoor niet toereikend.

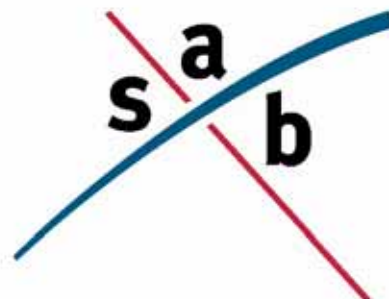
Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Beoogde ingrepen

Binnen het plangebied zullen geen gebouwen gesloopt worden. Wel zullen de waterrijke en groene elementen in het voormalige Waterleidingbedrijf verdwijnen om plaats te maken voor een school. Verder zal de groene bomenrij ten zuiden van de bebouwing aan de Berkstraat gedeeltelijk verdwijnen om plaats

SAB • Arnhem
bezoekadres
 Frombergdwarstraat 54
 6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
 Postbus 479
 6800 AL Arnhem
 T [026] 357 69 11
 F [026] 357 66 11
 I www.sab.nl
 E arnhem@sab.nl
 KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
 SAB • Eindhoven

te maken voor parkeerplaatsen. In onderstaand figuur is de huidige situatie en de schetsvoorstel weergegeven.

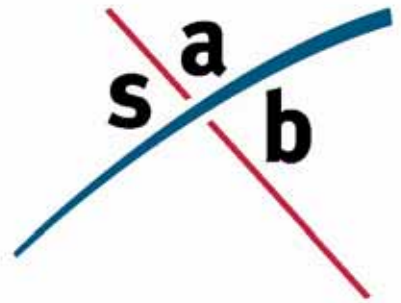
globale ligging plangebied met de te onderscheiden delen (luchtfoto Google Earth)

schetsvoorstel plangebied

SAB • Arnhem
bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem
T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
SAB • Eindhoven

Gebiedsbescherming

Bij gebiedsbescherming is er onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De EHS is niet opgenomen in de natuurwetgeving, maar dient bij de planologische afweging te worden meegenomen.

Het plangebied bevindt zich niet in, of in de buurt van een gebied beschermd in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (o.a. Natura 2000-gebieden) of in de buurt van de Ecologische Hoofdstructuur of andere natuurgebieden. Gebiedsbescherming is daarom niet aan de orde.

Soortenbescherming

Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde soorten (zowel planten als dieren) herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Volgens het Natuurloket zijn er beschermde vaatplanten en zoogdieren aangetroffen in de kilometerhokken (259-480 en 259-481) waarbinnen het plangebied en haar invloedsgebied valt. Binnen de kilometerhokken zijn niet alle groepen evengoed onderzocht. Het plangebied maakt een klein onderdeel uit van de betreffende kilometerhokken, daarom is besloten geen gegevens op te vragen maar de quick scan vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog van SAB Arnhem B.V. en op basis van de eerdere resultaten van Adviesbureau Mertens (2004). Adviesbureau Mertens heeft in 2004 het deelgebied "Voormalig Waterleidingbedrijf" onderzocht.

algemene soorten

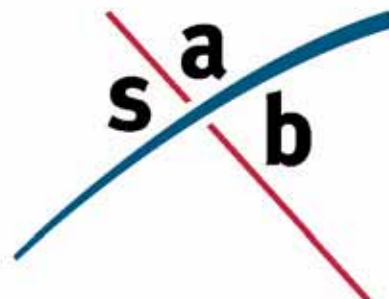
De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals Brede wespenorchis, Bosmuis, Bruine kikker, Gewone pad, Meerkikker, Kleine watersalamander, Egel, (spits)muizen, Konijn en Mol zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet (Mertens, 2004). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties.

strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet worden aangevraagd. De directe omgeving van het plangebied heeft een binnenstedelijk karakter, echter het plangebied wordt gedeeltelijk gekenmerkt door water en ruigte. Gezien het bovenstaande en op basis van de verspreidingsgegevens en biotoopeisen van de mogelijk in de omgeving voorkomende soorten en afwezigheid van een verbinding met het buitengebied, worden binnen het plangebied geen strikt beschermde grondgebonden zoogdieren, reptielen, vissen en insecten verwacht. Tijdens het onderzoek

SAB • Arnhem
bezoekadres
 Frombergdwarsstraat 54
 6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
 Postbus 479
 6800 AL Arnhem
 T [026] 357 69 11
 F [026] 357 66 11
 I www.sab.nl
 E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
 SAB • Eindhoven

uitgevoerd door Adviesbureau Mertens zijn in 2004 geen strikt beschermde vissoorten aangetroffen in het plangebied. Gezien de afwezigheid van een verbinding met overige watervoerende elementen worden strikt beschermde soorten ook hedendaags niet verwacht binnen het plangebied. Tijdens de veldverkenning op 19 mei 2009 zijn beschermde vaatplanten aangetroffen.

vaatplanten

Natuurloket geeft het voorkomen van enkele strikt beschermde soorten weer in de kilometerhokken waarin het plangebied ligt. Zoals eerder vermeld is in 2004 de Rietorchis en Brede orchis binnen het plangebied aangetroffen. Het betreft hier de locatie in het “voormalig Waterleidingbedrijf”. Tijdens de veldverkenning op 19 mei 2009 is de Rietorchis (gevekte en ongevekte vorm) aangetroffen. Het is aannemelijk dat de Brede orchis hier ook groeit. Enkele exemplaren (ongeveer 10) zijn aangetroffen op de ribben en een twintigtal exemplaren op de meest oostelijke weide, grenzend aan de tuinen van de Sparstraat. Tevens is op deze oostelijke locatie een exemplaar van de Bergvrouwenmantel aangetroffen, het betreft een Rode Lijst soort. Zoals Adviesbureau Mertens (2004) tevens in zijn rapport vermeldt betreft het mogelijk een soort ontsnapt uit een van de aangrenzende tuinen. Echter zijn natuurlijke verspreiding ligt wel in het oosten en noorden van het land. Deze soort is niet beschermd in het kader van de Flora- en faunawet, een ontheffing voor deze soort is niet noodzakelijk. Wel wordt geadviseerd om tevens met deze soort rekening te houden, aangezien het een Rode Lijst soort betreft.

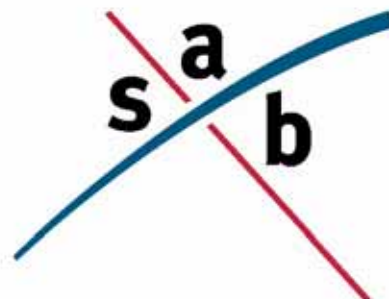
aangetroffen Rietorchis (links en midden) en Bergvrouwenmantel (rechts) (foto's SAB Arnhem B.V.)

vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens uit de ‘Atlas van de Nederlandse Vleermuizen’ (Limpens, 1997) komen in de omgeving van het plangebied vleermuizen voor. Vleermuizen zijn strikt beschermd volgens tabel 3 van de Flora- en faunawet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Vleermuizen verblijven in bomen en/of gebouwen. Adviesbureau Mertens (2004) vermeldt het voorkomen van gebouwbewonende soorten Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Boombewonende soorten zijn tijdens het onderzoek door Adviesbureau Mertens niet aangetroffen. Aangezien geen gebouwen gesloopt worden binnen het plangebied zijn negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten uit te sluiten. Indien de toekomstige bebouwing geschikt gemaakt wordt voor de gebouwbewonende Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger zijn positieve effecten op deze soorten te verwachten. Deze soorten zijn tijdens het onderzoek van Adviesbureau Mertens (2004) aangetroffen op het voormalige

SAB • Arnhem
bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem
T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl
KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
SAB • Eindhoven

Waterleidingbedrijf. Negatieve effecten op boombewonende soorten zijn uit te sluiten als bomen met holtes en/of met een stamdoorsnede van > 30 centimeter behouden blijven. Het betreft hier met name de bomenrij ten zuiden van de bebouwing aan de Berkstraat. Deze te behouden bomen zouden ingepast kunnen worden in het plan. Negatieve effecten op vliegroutes worden niet verwacht aangezien in de omgeving voldoende alternatieve vliegroutes in de vorm van lijnvormige elementen aanwezig zijn. Tevens wordt in de toekomstige situatie een nieuwe bomenrij aangelegd ten zuiden van de Berkstraat. Deze bomenrij kan in de toekomst tevens dienen als vliegroute.

vogels

Tijdens de veldverkenning zijn Winterkoning, Tjiftjaf, Merel, Koolmees, Meerkoet, Gierzwaluw, Fitis en Vink waargenomen in het plangebied. Alle vogels en hun nesten zijn strikt beschermd. Actieve nesten van vogels mogen niet worden aangetast of verstoord. Voor de meeste vogels kan worden volstaan met ontzien van nesten in het broedseizoen (globaal van half maart tot half juli). Enkele vogelsoorten zoals spechten, roofvogels en uilen maken ook buiten het broedseizoen gebruik van hun nesten waardoor, bij aanwezigheid van actieve nest- en/of rustplaatsen, altijd een ontheffing moet worden aangevraagd. Sporen, nesten en holtes van jaarrond beschermde vogelsoorten zijn niet aangetroffen in het plangebied. Negatieve effecten van de plannen op deze soorten zijn niet te verwachten.

overige soorten

Binnen het plangebied, met name in de waterrijke elementen van het voormalig Waterleidingbedrijf, zijn enkele algemene vissoorten en amfibieën aangetroffen. Met de plannen zullen deze waterrijke elementen verdwijnen. In het kader van de zorgplicht, waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen, is het noodzakelijk om voor het dempen van deze elementen alle vissen en amfibieën weg te vangen uit het gebied en deze te verplaatsen naar elders. Deze soorten zijn te langzaam en het plangebied is geïsoleerd, waardoor deze soorten niet zelfstandig weg kunnen komen.

Conclusie

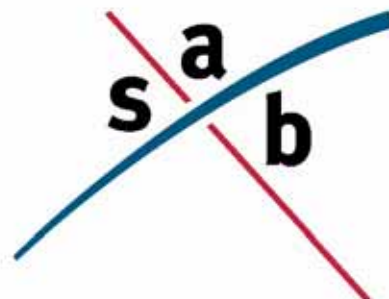
Gebiedbescherming in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur is gezien de relatief kleine ingreep, de tussenliggende bebouwing en afstand niet van toepassing.

Voor de plannen dient een ontheffing ex artikel 75 van de Flora- en faunawet voor de Rietorchis en Brede orchis aangevraagd of indien mogelijk verlengd te worden. Indien bomen met een stamdoorsnede van > 30 centimeter of met zichtbare holtes behouden blijven, is nader onderzoek naar vleermuizen niet noodzakelijk.

De zorgplicht is altijd van toepassing, op basis waarvan door iedereen voldoende zorg in acht moet worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen) te starten met werkzaamheden en het gefaseerd werken om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder kunnen vogels broeden binnen en in de omgeving van het plangebied. Werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels veroorzaken dienen daarom plaats te vinden buiten het broedseizoen (broedseizoen loopt van globaal half maart tot half juli).

SAB • Arnhem
bezoekadres
 Frombergdwarsstraat 54
 6814 DZ Arnhem
correspondentieadres
 Postbus 479
 6800 AL Arnhem
 T [026] 357 69 11
 F [026] 357 66 11
 I www.sab.nl
 E arnhem@sab.nl
 KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam
 SAB • Eindhoven

Aanbevelingen

Het grootste deel van de aangetroffen orchideeën en de Bergvrouwenmantel bevinden zich aan de noordoostzijde van het waterrijke element. Tevens meldde dhr. A. van Rensen, die op deze locatie in het verleden planteninventarisaties uitgevoerd heeft voor FLORON, het voorkomen van verschillende Rode Lijst soorten op deze locatie. Om de lokale populatie orchideeën en overige Rode Lijst plantensoorten te behouden wordt aanbevolen de meest oostelijke rib en watergang te behouden en in te passen in de nieuwe situatie. Dit waterelement wordt door Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger als foerageergebied gebruikt (Mertens, 2004), daarom heeft het behoud van dit element tevens een positieve invloed op vleermuizen. In onderstaande afbeelding is de betreffende rib en watergang aangegeven.

aan te bevelen behouden gedeeltes waar orchideeën voorkomen (oranje)